

Zmocnila se obou dětí brzo po narození a já mlčela, bůhvíproč jsem mlčela a nechala věci běžet, musela jsem tehdy brzo do práce a matka se o Fandu a později i o Barunku starala, po prudké hádce o jesle, kdy jsem se nedokázala postavit na jeho stranu, to František vzdal, a tehdy začal sjezd z kopce, který se zastavil toho nešťastného Silvestra. Byla spokojená, docílila toho, co chtěla - František byl pryč a já jsem zůstala já s dětmi. Byla to její síla, nebo moje slabost? Její odvaha, nebo moje pohodlnost a zbabělost? Když táta tak náhle odešel, bylo mi jí líto, zůstala najednou jakoby trčet v prostoru, proseděla hodiny v křesle a koukala do ztracena, tenkrát jsem si myslela, že jí musím pomoci, že musím být s ní a u ní, chodila do práce a já do školy, starala se o mě a já jí musela být vděčná. Jenže ten vděk za to, že mě přivedla na svět a starala se o mě, přerostl nakonec v něco úplně jiného a absurdního, z její strany nejspíš v pocit, že dítě se člověku narodí především proto, aby měl s kým být, a z mé strany až skoro v nenávisť, nevím, jak jinak tomu říct. Možná to byla směs lítosti a nenávisťi, ale láska se z toho nějak vytratila, ta už v tom nebyla.

Snad jen soucit s tím, že je stará a musela prožít tátovu smrt - nevím.

„Největší projev lásky k dítěti je dát mu svobodu a volnost,“ řekla jí jednou Marta.

Ty toho víš, kolik dětí jsi vychovala? A vůbec, dej mi pokoj a nech si svoje rozumy pro sebe, nikdo se tě o ně neprosí! odsekla a od té doby jsem vlastně Martu neviděla, až dneska, na pohřbu.

Bohunka přinutila myšlenky vrátit se k tomu, co se právě odehrává. Zpěvačka spustila, panebože, to je přece Kolísková, představila si metrákovou ženskou s partem v ruce a odolala pokušení se otočit a podívat nahoru. Kolísková měla zřejmě smlouvu s varhaníkem, zpívala na každém pohřbu a Bohunku nenapadlo říct, že si to nepřeje, už proto, že matka nemohla Kolískovou ani cítit. Měla jsem říct, že zpěv v žádném případě nechci, pomyslela si, ale už bohužel pozdě, trochu nakřápnutý hlas málem přehlušil varhany - *Ave Maria*, proboha, to ne, to ne...! Chce se jí smát, ale to nejde - myšlenky se zase vrátily zpátky až ke dni tátova pohřbu, tenkrát jsem si barvila bílé nitěné rukavice na černo, máchala jsem je u studny, a jak se mi třásly ruce, jedna mi spadla dolů a padala a padala... V té chvíli jsem se pustila do strašlivého smíchu, nahromaděná hysterie povolila a já řvala a řvala a nemohla to zastavit. Nikdo mě neviděl a neslyšel, to strašlivé chechtání se nakonec ztratilo do krku a zbyla z něj pálivá koule, kterou občas cítím do dneška.

Táta - jednou jsem ho dokonce viděla, moc let po jeho smrti. To tenkrát, když se Fanoušek roztřískal na kole tak, že jsem měla hrůzu o jeho život. Matka, kupodivu, tuhle tu hrůzu snášela dost klidně, bylo to jedno

z jejich vzácných uvědomění si, že by mi měla nechat klid a nestrašit ještě svou hysterií... Měla o něj stejný strach jako já. Nespala jsem, jen utíkala do tmy a prosila všechny síly světa, aby mi zůstal, aby vůbec zůstal... Asi jsem trochu zadřímala, protože najednou u stolu seděl táta a povídá: „Neboj se, Bohumilo, bude to dobrý!“ Ten hlas slyším do dneška – díky, táto, bylo to dobrý!

Kolísková se prodrala Gounodem a varhany dohrávají. Bohunka se naklonila a zachytila Martin pohled – má v očích jiskřičky, asi si myslí to, co já!

„Mami, nevrť se pořád,“ napomenul šeptem Fanoušek, a já si uvědomila, že si myslí, jak se asi chovám nepatřičně. Ale ne, je to jinak, než si, chlapče, myslíš, jsem smutná a dojatá, ale ty vtíravé myšlenky a vzpomínky, ne a ne se jich zbavit!

Utečeš si na zahradu a mě tady furt necháváš samotnou! Já nevím, co tam pořád děláš, nemůžeš bejt chvíli v klidu? Ale to je nějaká nervóza nebo co!

To už jsme dávno žily samy, obě děti byly pryč a já čím byla starší, tím hůř tohleto všechno snášela. To její věčné čekání, kdy už přijdu z práce... *Kde jsi, prosím tě, vždyť děláš do čtyř, a je skoro půl šestý! Dá ti za to někdo něco, že jsi tam dýl? A koupila jsi chleba? No to se ví, že ne, na co myslíš, prosím tě?*

Vyčkávající obličej za oknem kuchyně, nepředvídatelné nálady a radost z toho, když mohla někoho pomlouvat. V tom se dožadovala mého souhlasu a já, unavená a zpitomělá, jsem jí ho dávala, protože to bylo nejsnadnější. Nejvíc byla na tapetě Vendulka a později Pavel, i když ho neznala.

Co to může bejt za chlapa, když si do bytu nastěhuje svobodnou holku, jde mu stejně jen o tu postel, a ta Ba-

runka, chudinka, mu na to naletí! Pročpak si nedá říct, ani sem nejede, má tady přece babičku a mámu, ale to ten chlap ji tak zblbnul, že neví, či je!

Nemohla jsem ani říct, že to tak není, Pavla jsem viděla jen jednou a ještě chvilku, to když jsem na zapřenou jela za Barunkou a on mě přišel vlastně jenom pozdravit do kavárny, kde jsme se tehdy sešly. Pak mě Barunka vzala do garsonky, kde bydleli spolu – bylo tam moc příjemně, dýchalo z toho takové teplo a klid a já byla ráda, že je holka spokojená a snad bude i dál.

No a ta Vendula taky není žádná hospodyně, jen si vzpomeň, když tady byli naposledy, jak vařila tu polívku, naplácala tam plno másla, že to bylo mastný jako blázen, no s takovou dojdou daleko! Šetřit se musí, ale to ne, koupí hnedka půlku melouna, ani to nesnědí a zbytek vyhoděj, no to dojdou daleko!

Na mý slova dojde, ale to už bude pozdě!

Tenkrát jsem si dovolila nesouhlasit. „Vendulka je moc fajn holka,“ postavila jsem se do opozice, „jenže ty nevíš, co chceš! A vůbec – hlavně že ji má Fanda rád a že jsou spolu šťastný a mají dvě krásný děti – tak co bys ještě chtěla?“ zavzdorovala jsem, ale usadila mě.

Co jseš to za mámu, když sis neušimla, jak byl posledně, když tady byl sám, smutnej – a zdál se mi nějak pohublej, to vona mu určitě ani pořádně neuvaří, kdepak, voni dneska jedí zdravě, sóju a klíčky z obilí a umělý tuky, no ty dopadnou! A ty děti, když jsem jim, jak je tenkrát přivez, koupila párek v rohlíku, ty si panečku dávaly! Jen jsem řekla, aby to mámě neříkaly, že by bylo zle, a snad vopravdu neřekly, to by mi to Fanoušek pověděl...

Jo a jestlipak víš, že se Capejškovi budou rozvádět

- ale ani se nedivím, von je Capejšek samá ženská, nemůže vidět sukni, von by to snad strčil i do díry v plotě...!

„Že se Capejškovi budou rozvádět, je mi srdečně fuk,“ odověděla jsem tenkrát, „ale že kupuješ dětem uzeníny, když si to Vendulka s Fandou nepřejou, to mi fuk není! Ani se nedivím, že sem s nima nejezděj!“ ulevila jsem si a odvážně práskla dveřmi.

No jen bouchej dveřma jako primitiv! To je pěkný, to mám za všechno! – hulákala za mnou a já vážně šla utéct do zahrady. Tátova skalka už dávno zarostla plevelem, dokud byly děti doma, neměla jsem na práci venku moc času, a teď jsem si umínila, že to tady dám do pořádku. Jasně vidím tátova opálená záda nad trsy kytek, můžu ti pomoci? To víš, že můžeš! strčil mi do ruky trs zelených lístků – podívej, tady to takhle rozdělíme a jeden kus dáme panu Sadílkovi, chtěl to na mně, a zase nám dá protěž, tu tady ještě nemáme!

A dej to do květináče, ať to nezvadne! A pořádně zalej, je horko!

Dala jsem a zalila a měla radost z táty, ze slunce, z toho, co nám tady všechno roste a kvete, podívej, táto, ten hořec taky pokvete a tady ta sedmikráska je veliká! To není sedmikráska, pytlíku, to je skalková astra, ale veliká je a krásná taky!